

ŠTATISTICKÉ KLASIFIKÁCIE A ČÍSELNÍKY

Inovácia klasifikačného systému sa začala v roku 1991 v rámci harmonizácie štatistickej infraštruktúry EUROSTATu. Dotýkala sa všetkých 3 druhov klasifikácií a to ekonomických, sociálnych a funkčných. Na základe európskych klasifikácií sme vypracovávali národné klasifikácie OKEČ, KP, KS, KZAM, COFOG, GEONOM číselník krajín, Klasifikáciu chorôb. Európske klasifikácie vychádzajú z medzinárodne platných klasifikácií. Klasifikačný systém používa klasifikácie aj číselníky. Jednoznačne môžeme povedať, že ŠÚ SR vypracoval a implementoval do praxe všetky platné medzinárodné klasifikácie, ktoré boli legislatívne vydané medzinárodnými organizáciami formou nariadení a odporúčaní pre krajiny EU a kandidátske krajiny.

Klasifikácia predstavuje hierarchické usporiadanie triedenia určitých ekonomických, sociálnych alebo demografických javov či procesov od obcejších k detailnejším. Tieto javy a procesy sú v klasifikáciách zoskupované na základe jednotného kritéria a rozčlenené do tried, skupín a podskupín, oddielov a pododielov, kde vyšší stupeň štruktúry sa člení na nižšie stupne v určitom presne stanovenom hierarchickom logickom usporiadaní podriadenia a nadriadenia jednotlivých stupňov klasifikácie.

Číselník predstavuje vzostupne alebo zostupne usporiadané poradie číselných znakov a písmen alebo ich kombinácií a k nim priradené textové názvy. Medzi jednotlivými prvkami číselníkov neexistuje ich nadriadenosť alebo podriadenosť a to je hlavný rozdiel medzi klasifikáciou a číselníkom.

Ekonomické klasifikácie

Odvetvová klasifikácia ekonomických činností - OKEČ

V rámci inovácie klasifikačného systému ako prvú sme vypracovali odvetvovú klasifikáciu ekonomických činností - OKEČ. Táto klasifikácia nahradila dovtedy platnú Jednotnú klasifikáciu odvetví národného hospodárstva (JKONH). OKEČ bola vypracovaná na báze európskej klasifikácie činností NACE (názov je z francúzštiny – Nomenclature des Activités économiques des Communautés Européennes) vydané Eurostatom. OKEČ je 5 miestna klasifikácia, kde prvé 4 miesta sú identické s NACE. Piate miesto bolo vytvorené pre národné potreby. Túto klasifikáciu sme vydali v októbri 1991 s účinnosťou od 1.1.1993. Táto klasifikácia bola bez vysvetliviek. Na zavedenie tejto klasifikácie do praxe bolo potrebné ponechať 1 ročné prechodné obdobie, počas ktorého platili obe klasifikácie to znamená OKEČ aj JKONH. V roku 1994 sme vypracovali prvú revíziu tejto klasifikácie na základe Vysvetliviek (Explanatory notes) k NACE rev.6. Táto klasifikácia obsahovala okrem metodologickej, systematickej časti, vysvetliviek aj prevodové kľúče na predchádzajúce klasifikácie a návaznosť na medzinárodnú klasifikáciu činností ISIC (International Standard Industrial Classification

of all Economic Activities) rev. 3, ktorú vydal **Unstat (United Nation Statistics)**. Bola celoštátne platná a vyhlásená Opatrením ŠÚ SR č. 140/1994 v Zbierke zákonov 18. mája 1994.

V súčasnosti sa vypracovala revízia tejto klasifikácie OKEČ na základe revízie európskej klasifikácie činností NACE Rev 1.1. Národná klasifikácia OKEČ Rev. 1.1 bola vydaná v plnom znení Vyhláškou Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 552/2002 v Zbierke zákonov 12. septembra 2002 s účinnosťou od 1. 1. 2003. OKEČ je 5 miestna klasifikácia, kde prvé 4 miesta sú identické s NACE. Piate miesto je vytvorené pre národné potreby. OKEČ Rev. 1.1 je celoštátne platná.

Klasifikácia produkcie - KP

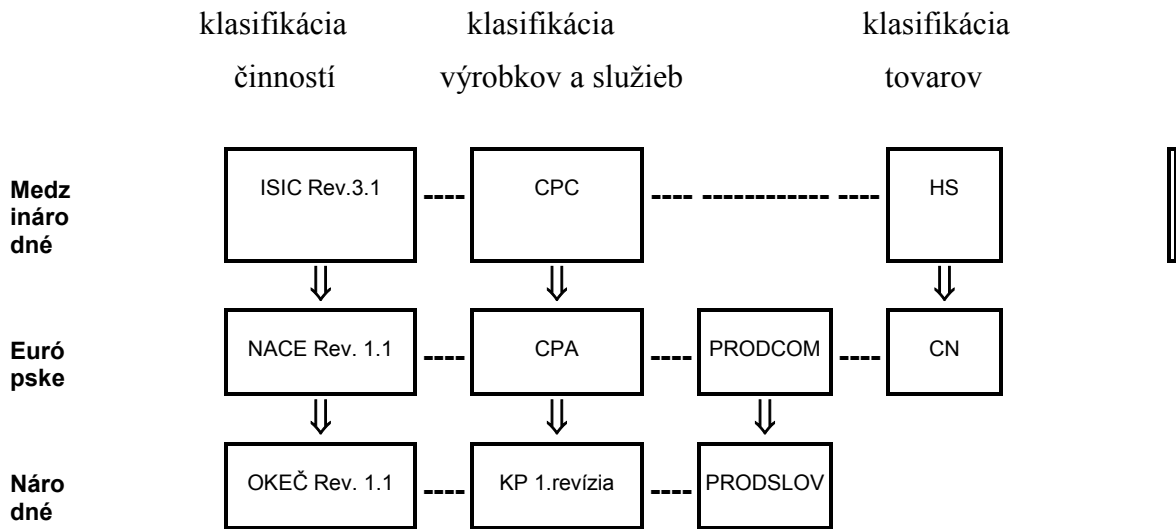
Ako ďalšiu sme vypracovali národnú Klasifikáciu produkcie - KP. Táto národná klasifikácia bola spracovaná na báze európskej klasifikácie výrobkov **CPA (Classification of Products by Activity)** vydané Eurostatom. KP nahradila Jednotnú klasifikáciu priemyselných odborov a výrobkov (JKPOV), Jednotnú klasifikáciu výrobkov poľnohospodárstva, lesníctva a vodného hospodárstva (JKVPLVH), Jednotnú klasifikáciu výkonov (JKV), Jednotnú klasifikáciu priemyselných prác výrobnéj povahy (JKPPVP) a z Jednotnej klasifikácii stavebných objektov a stavebných prác výrobnéj povahy (JKSO) len odbory stavebných prác výrobnéj povahy. KP pozostávala z 3 dielov. Prvý diel obsahoval metodickú a systematickú časť, vysvetlivky a náväznosť na medzinárodne platný **HS/CN (Harmonizovaný systém a Kombinovanú nomenklatúru – colný sadzobník)**. Druhý diel okrem kódov KP obsahoval aj kódy a názvy predchádzajúcich klasifikácií, náväznosť na medzinárodne platnú klasifikáciu výrobkov **CPC (Central Product Classification)** vydanú Unstatom a na HS/CN. Tretí diel obsahoval prevodník predchádzajúcich klasifikácií na KP. Táto klasifikácia bola celoštátne platná vyhlásená Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 172/1995 31. júla 1995 s účinnosťou od 1.1.1996. KP bola plne identická s klasifikáciou CPA. Okrem štatistiky sa využívala aj pre iné účely ako napr. určovanie sadzby DPH, zatriedovanie hmotného a nehmotného majetku do odpisových skupín a na určovanie činnosti pre verejné obstarávanie.

V roku roku 2000 sme vydali Prvý doplnok KP vypracovaný na základe zmien CPA. Vyhlásený bol Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 407/2000 13. novembra 2000.

V roku 2002 sme vypracovali 1. revízia KP na základe revízie CPA 2002. Táto revidovaná klasifikácia KP bola vydaná v plnom znení Vyhláškou Štatistického úradu SR v Zbierke zákonov č. 632/2002 21. októbra 2002 s účinnosťou od 1.1.2003. Je celoštátne platná.

Vzťahy v sieti týchto klasifikácií alebo náväznosť možno vidieť na schéme resp. diagrame.

Schéma vzťahov v sieti klasifikácií - diagram:

Klasifikácii stavieb - KS

Národná klasifikácia stavieb KS je spracovaná na báze európskej klasifikácii stavieb CC (Classification of Types of Construction) vydané Eurostatom. KS je plne identická s európskou klasifikáciou. KS nahradila Jednotnú klasifikáciu stavebných objektov a stavebných prác výrobnéj povahy (JKSO odbory stavebných objektov). Obsahuje systematickú časť, vysvetlivky a návaznosť na Ústrednú klasifikáciu produkcie (ÚKP - medzinárodnú klasifikáciu CPC) a prevodník Jednotnej klasifikácie stavebných objektov na KS. Vyhlásená bola Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 128/2000 a je celoštátne platná. Okrem štatistiky sa využíva aj v iných oblastiach ako napr. v stavebníctve a vo finančnej oblasti (zatriedňovanie nehnuteľností za účelom odpisovania).

Zoznam vybraných výrobkov a služieb v pôdohospodárstve - AGROPROD

Nadväzne na KP sa vypracoval pre národné potreby zoznam vybraných výrobkov a služieb v pôdohospodárstve **AGROPROD**. V skutočnosti je to podrobnejšie členenie poľnohospodárskych produktov a služieb ako je uvedené v KP. Tento zoznam obsahuje kódy KP, Agroprodu, merných jednotiek, predchádzajúcej klasifikácie a colného sadzobníka. Vyhlásený bol Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 339/1998. Na základe národných potrieb bol aktualizovaný Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 292/2000. Využíva sa v štatistike a v rezorte pôdohospodárstva. V roku 2003 na základe revízie KP sme aktualizovali tento zoznam poľnohospodárskych produktov a služieb. Aktualizovaný zoznam sme uverejnili na internetovej stránke úradu.

Zoznam vybraných priemyselných výrobkov – PRODSLOV

V 1997 sme vydali národný zoznam vybraných priemyselných výrobkov - **PRODSLOV** na báze európskeho zoznamu priemyselných výrobkov **PRODCOM**. Využíva sa pre štatistiku priemyslu od roku 1998. Národná verzia zoznamu je 10 miestna avšak prvých 8 miest je identických s európskym štandardom. Obsahuje návaznosť na HS/CN. Vyhlásený bol Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 388/1997 16. decembra

1997. Podľa potrieb sa aktualizuje formou dodatkov a vystavuje sa na internetovej stránke úradu.

Sociálne klasifikácie a číselníky

Klasifikácia zamestnaní – KZAM

Národná klasifikácia zamestnaní – KZAM bola vypracovaná na báze medzinárodne platnej klasifikácie zamestnaní **ISCO-88** (International Standard Classification of Occupation 1988) schválenej 14. Medzinárodnou konferenciou štatistikov z r. 1987 a vydanou medzinárodným úradom práce ILO v Ženeve. Vydaná bola Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 236/1993. Táto klasifikácia obsahovala metodickú časť, systematickú časť a vysvetlivky. V roku 1997 sme vypracovali k tejto klasifikácii Abecedný zoznam zamestnaní s kódmi KZAM. Pre národné potreby sa v roku 2000 vypracovala **rozšírená verzia tejto klasifikácie KZAM** a to 6 miestna so zachovaním prvých 4 miest podľa ISCO-88. Vydaná bola Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 16/2001 30. decembra 2000. Obsahuje metodickú, systematickú časť a abecedný zoznam zamestnaní s príslušnými kódmi rozšírenej KZAM.

Klasifikácia chorôb

Národná klasifikácia chorôb bola vypracovaná na báze medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb a pridružených zdravotných problémov v znení **10. Decenálnej revízie vydané Svetovou zdravotníckou organizáciou** v Ženeve v roku 1992. Vydaná bola Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 22/1994 18. mája 1994.

Klasifikácia odborov vzdelania – KOV

Národná klasifikácia odborov vzdelania bola vypracovaná za účelom sledovania a vyhodnocovania štruktúry obyvateľstva podľa dosiahnutého vzdelania. Obsahuje metodickú a systematickú časť. Vydaná bola Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 16/1996 3. januára 1996. Klasifikácia sa na základe potrieb Ministerstva školstva SR ročne aktualizuje o nové študijné odbory a tieto zmeny sa uverejňujú na internetovej stránke úradu.

Funkčné (účelové) klasifikácie a číselníky

Klasifikácia výdavkov verejnej správy

Národná klasifikácia výdavkov verejnej správy bola vypracovaná na základe medzinárodného štandardu **COFOG** (**C**lassification **o**f the **F**unctions **o**f **G**overnment). Je kompatibilná s týmto štandardom. Obsahovala podrobnejšie členenie položiek, ktoré vyplývajú z národných potrieb, systematickú časť a vysvetlivky. Vyhlásená bola Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 160/2001 26. apríla 2001. Na základe národných potrieb a hlavne požiadaviek Ministerstva financií SR bola klasifikácia doplnená a vydaná v Zbierke zákonov nasledovne:

Opatrením ŠÚ SR č. 579/2001 20. decembra 2001

Vyhláškou ŠÚ SR č. 271/2002 28. mája 2002

Vyhláškou ŠÚSR č. 195/2003 30. mája 2003.

Táto klasifikácia sa okrem štatistiky využíva aj v iných oblastiach napr. pre zostavovanie štátneho rozpočtu, pre zoskupenie výdavkov podľa účelu použitia.

Číselník COICOP je vypracovaný na základe medzinárodného štandardu Klasifikácie individuálnej spotreby podľa účelu **COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose)**. V štatistike sa využíva pre sledovanie rodinných účtov, pre zostavovanie indexu spotrebiteľských cien a je plne prispôsobený národným potrebám. Využíva sa od roku 1997.

Ostatné číselníky

Číselník krajín je spracovaný na báze medzinárodnej normy **ISO 3166**. Obsahuje numerické, alfabetické kódy a názvy krajín. Aktuálnosť kódov a akronymov zabezpečuje Maintenance Agency so sídlom v Berlíne. V platnosti je od r. 1993. Aktualizovaný bol v roku 2003 a vydaný Vyhláškou ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 197/2003 30. mája 2003.

Geonomeklatúra krajín a území – GEONÓM bola vypracovaná na základe medzinárodného štandardu **Nomenclature of countries and territories for the external trade statistics of the Community and statistics of trade between Member States**. Využíva sa v štatistike zahraničného obchodu členských krajín Európskeho spoločenstva a štatistike obchodu medzi jeho členskými krajinami. Geonóm bol vydaný Opatrením ŠÚ SR v Zbierke zákonov č.129/2001 27. marca 2001. Na základe zmien medzinárodného štandardu sa vypracovala aktualizácia a vyhlásila v plnom znení **SK-GEONÓM** v Zbierke zákonov č.241/2002 s účinnosťou od 15. mája 2002. Posledná aktualizácia Geonómu sa vydala Vyhláškou ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 196/2003 30. mája 2003.

Štatistický číselník ústredných orgánov štátnej správy, iných štátnych orgánov a niektorých inštitúcií bol vyhlásený Vyhláškou ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 253/2002 15. mája 2002.

Štatistický číselník okresov a štatistický číselník obcí bol vypracovaný podľa územného a správneho usporiadania a vydaný Vyhláškou ŠÚ SR v Zbierke zákonov č. 597/2002 12. septembra 2002.